

ARRAN DE TERRA

Eines per la Dinamització Local Agroecològica

arran de terra

DESCRIPCIÓ GENERAL

Arran de Terra neix com una associació sense ànim de lucre, que promou l'Agroecologia i la Sobirania Alimentària incidint en els àmbits agroalimentari i del desenvolupament local. Les membres d'Arran de terra compten amb una formació acadèmica interdisciplinària, que integra aportacions de les ciències naturals i les ciències socials, i amb experiència laboral en recerca, formació, educació, assessorament i dinamització d'iniciatives locals de transició agroecològica.

Arran de terra es defineix com una entitat plenament compromesa amb promoure, a partir dels principis de l'Agroecologia i la Sobirania Alimentària, la transició cap a sistemes alimentaris i societats més justes i sostenibles. Per mitjà d'aquests processos locals de transició agroecològica, fomenten la producció

ecològica i el consum de proximitat, la cohesió territorial i social, la justícia social i ambiental, i la conservació dels ecosistemes i els recursos naturals. D'aquesta manera, procuren donar resposta a alguns dels principals reptes als que han de fer front actualment tant la pagesia com les societats locals en el seu conjunt.

Per aconseguir aquest objectiu, l'entitat treballa des del paradigma de la Dinamització Local Agroecològica (DLAe). A través de la DLAe, en primer lloc, s'analitzen les problemàtiques que afronten en l'àmbit local tant els sistemes alimentaris com les comunitats en el seu conjunt. I, en segon lloc, es dissenyen i s'implementen solucions integrals a aquestes problemàtiques, a través de metodologies participatives i partint de l'apoderamentament dels actors implicats.

AGROECOLOGIA

ACTIVITATS PRINCIPALS

Arran de Terra té les següents línies d'activitat:

Recerca i divulgació: elaboració de recerques i estudis sobre Agroecologia, Sobirania Alimentària i Dinamització Local Agroecològica, i publicació dels resultats i conclusions per mitjà d'articles, informes, llibres i altres tipus de materials divulgatius.

Formació: realització de xerrades, cursos, tallers, seminaris, conferències i una diplomatura de postgrau, per formar a persones, col·lectius, institucions i entitats interessades en aprendre a intervenir en el territori des del paradigma de la Dinamització Local Agroecològica.

Assessorament i dinamització:

- Assessorament: introducció als elements que cal considerar per dur a terme un projecte de Dinamització Local Agroecològica a través d'una petita formació personalitzada i adaptada al projecte que es vol desenvolupar.

- Acompanyament: seguiment i suport en l'execució de totes o algunes de les fases d'un projecte de Dinamització Local Agroecològica.

- Implementació: participació directa en l'execució d'alguna o totes les fases d'un projecte de Dinamització Local Agroecològica, des del disseny fins a l'avaluació.

Malgrat Arran de Terra desenvolupa la seva activitat en diferents territoris¹, ens centrarem en el projecte de «Promoció de la Transició Agroecològica a Collserola» que té per objectiu promoure sistemes alimentaris locals més justos i sostenibles i la reactivació de l'activitat agrària en l'àmbit d'influència del Parc Natural de la Serra de Collserola.

Consisteix en una estratègia d'intervenció en el territori que incorpora i articula tant els diferents tipus de coneixements i visions que tenen els agents locals com les qüestions d'índole socioeconòmica, ecològica i cultural. Mitjançant un procés participatiu ampli i transversal, s'identifiquen els reptes, i es dissenyen i implementen les accions per millorar el sistema alimentari local. La producció agropecuària, el consum de proximitat i ecològic, l'educació agroecològica o el patrimoni agroalimentari són alguns dels àmbits que es treballen al llarg del procés.

El projecte està sent promogut pel Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola i diferents ajuntaments del Parc, i està sent dinamitzat per l'associació Arran de terra, Eines per la dinamització local agroecològica.

¹ Veure altres projectes a:

https://www.arrandeterra.org/que-fem/projectes_i_activitats/assessorament-i-dinamitzacio/

SERVEIS AMBIENTALS RELACIONATS

L'activitat d'Arran de Terra té una relació indirecta amb els serveis ambientals, atès que la seva funció és dinamitzar processos de transició agroecològica coordinant la pagesia d'un territori. Els serveis ambientals relacionats amb l'activitat de producció agroecològica que promou són principalment els de proveïment i regulació, segons el sistema de classificació internacional CICES (Common International Classification of Ecosystem Services)².

| Serveis ambientals més rellevants de l'activitat d'Arran de terra

Serveis de Proveïment

Plantes terrestres cultivades (incloent fongs, algues) produïdes per a fins nutricionals

Secció: biòtic; Grup: Plantes terrestres cultivades per a nutrició, materials o energia; codi 1.1

Alguns Serveis de Regulació

Pol·linització i dispersió de llavors

Secció: biòtic; Grup: Manteniment del cicle de vida, hàbitat i protecció del patrimoni genètic; codi 2.2.2.1, 2.2.2.2

Mediació via filtració, captació, emmagatzematge o acumulació

Secció: abiòtic; Grup: Mediació de residus, tòxics i altres alteracions per processos no habituals; codi 5.1.1.3

Segons la metodologia d'avaluació de serveis ambientals Driver-Pressure-State-Impact-Response³, les pressions de les activitats de producció agrària alteren l'estat dels ecosistemes, modificant els sistemes de regulació i suport. Malgrat això, el model agroecològic redueix aquestes pressions a través de la creació d'agroecosistemes similars als ecosistemes naturals, que s'insereixin harmònicament a la natura. Aquest model es diferencia dels sistemes agrícoles convencionals per pràctiques agrícoles que tenen en compte la biodiversitat, el reciclatge de nutrients, les interaccions entre els diferents conreus, animals i sòls i la regeneració dels recursos. En el cas del projecte de Collserola aquest aspecte es veu clarament garantit amb les polítiques de protecció i conservació del Parc com també el seu pla d'usos.

² La darrera versió (CICES V.5.1) ha estat desenvolupada per l'Agència de Medi Ambient Europea (EEA), millorant la versió V.4.3, que va ser utilitzada pels treballs en el marc del Millennium Ecosystem Assessment. La classificació dels serveis ecosistèmics es recull en un fitxer excel

https://cices.eu/content/uploads/sites/8/2018/03/Finalised-V5.1_18032018.xlsx

³ Driver-Pressure-State-Impact-Response (DPSIR). Veure

<http://www.fao.org/land-water/land/land-governance/land-resources-planning-toolbox/category/details/en/c/1026561/>

ASPECTES CLAU DE L'ENTITAT I LA SEVA ACTIVITAT

S'identifiquen els següents aspectes claus que contribueixen a la conservació dels serveis ambientals:

- La seva activitat d'acompanyament i dinamització promou la presa de decisions col·lectiva i la gestació d'una estratègia comuna de desenvolupament entre els diferents agents de la pagesia d'un territori. En definitiva, acompanya i promou la gestació d'accions d'intercooperació entre actors del sistema agroalimentari d'un territori per tal d'obrir oportunitats de generació d'ingressos i per a fer viable els projectes socioempresarials. A la vegada aquesta coordinació genera enfortiment i la creació de mercat social iniciant un procés de construcció conjunta de relacions econòmiques cooperatives des d'una perspectiva de transformació social i ambiental.

- Amb la metodologia de DLAE es fa possible i viable la transició agroecològica de la pagesia d'un territori determinat, transformant així els sistemes alimentaris cap a pràctiques socialment i ecològicament més justes.

- La pròpia metodologia de DLAE es realitza amb criteris socials i ambientals:

- parteix d'un enfocament integral, participatiu i transdisciplinar que veu tant de les ciències naturals com de les ciències socials.

- integra l'ús de metodologies participatives, quantitatives i qualitatives provinents de diferents àmbits i disciplines.

- atorga el protagonisme del procés als agents locals en general, i a la pagesia en particular, als quals tractem d'implicar en el projecte local

de transició agroecològica posant en marxa processos amplis i transversals de participació ciutadana.

- posa molt èmfasi en la necessitat de teixir, entorn al projecte local de la transició agroecològica, aliances que incloguin a agents locals de tots els àmbits i sectors.

- posa especial atenció a la dimensió humana i comunitària dels processos de transició, els quals mirem d'orientar vers l'apoderament de les comunitats locals en el seu conjunt, i de la pagesia de manera particular.

- Promou la realització de projectes de recerca amb diferents universitats amb l'objectiu d'enfortir la capacitat dels actors del sistema agroalimentari amb qui treballa.

- Són referents en l'acompanyament i implementació de processos de DLAE.

**ELS SERVEIS AMBIENTALS
I L'ECONOMIA SOCIAL
I SOLIDÀRIA**

Projecte impulsat per:

Amb el suport de:

**Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat**